



### رمز ارزها مضمون قوانین بانک مرکزی نیست

معاونت اقتصادی و تنظیم مقررات مرکز ملی فضای مجازی در نامه‌ای به انجمن فین‌تک اعلام کرده که رمزداری‌های جهان‌رومانند بیت‌کوین به دلیل نداشتن کارکرد ابزار پولی، رمزپول محسوب نمی‌شوند و مضمون قانون بانک مرکزی نیستند. این نهاد با استناد به قانون بانک مرکزی و نظام‌نامه رمزداری‌ها تأکید کرد که این رمزداری‌ها در ایران بیشتر برای ارزش‌گذاری استفاده می‌شوند و در مبادلات، پذیرش عام ندارند. در این نامه همچنین به مسدود شدن درگاه‌های پرداخت صرافی‌های ارز دیجیتال توسط شاپرک اشاره شده و آن را ناشی «اشتباه اداری» دانسته است. شاپرک پیش‌تر از صرافی‌ها خواسته بود اطلاعات کاربران و تراکنش‌ها را ارائه کند، درخواستی که نگرانی‌هایی درباره حریم خصوصی ایجاد کرد و بسیاری از صرافی‌ها از اجرای آن سر باز زدند. مرکز ملی فضای مجازی در ادامه این نامه تأکید کرده که نظام‌نامه رمزداری‌ها برای تقسیم کار و تنظیم روابط بین تنظیم‌گران است و وظایف هر تنظیم‌گر بخشی به صورت شفاف در آن تصریح شده است.



# از گره فیلتزینگ تا دیپلماسی فناوری

نگاهی به کارنامه شش ماهه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات دولت چهاردهم و تغییرات رویکردی که در این مدت اتفاق افتاده است



### انجام سالانه ۵ میلیارد جست‌وجو در گوگل

گوگل، غول موتورهای جست‌وجوی جهان، به‌تازگی اعلام کرده است که سالانه بیش از ۵ تریلیون جست‌وجو توسط کاربران در این پلتفرم انجام می‌شود. این اولین بار از سال ۲۰۱۶ است که گوگل چنین آماری را به صورت رسمی منتشر می‌کند؛ در آن زمان، این شرکت گزارش داده بود که حداقل دو تریلیون جست‌وجو در سال ثبت شده است. با آمار جدید، به‌طور میانگین هر ثانیه حدود ۵۴۸/۱۸۸ جست‌وجو در گوگل انجام می‌شود که نشان‌دهنده رشد خیره‌کننده استفاده از این موتور جست‌وجو در دهه‌های اخیر است. نگاهی به روند تاریخی جست‌وجوها نیز این جهش را تأیید می‌کند: در سال ۱۹۹۹، گوگل تنها یک میلیارد جست‌وجو را پردازش کرد، این رقم در سال ۲۰۰۰ به ۱۴ میلیارد رسید. بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵، تعداد جست‌وجوها به ۱/۲ تریلیون افزایش یافت و از سال ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۴، این میزان همواره بالای دو تریلیون باقی مانده بود.



امیرا حسینی  
خبرنگار گروه فناوری

ستار هاشمی زمانی سکون وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات را در دست گرفت که سؤال پرتکرار جامعه و به تبع آن خبرنگاران، علت اختلالات مکرر و سرعت پایین اینترنت بود. البته عیسی زارع‌پور، وزیر پیشین این وزارتخانه با بلخندی بر لب، هر بار وجود مشکل در سرعت و کیفیت اینترنت را انکار کرده و با اشاره به دستاوردهای دولت سیزدهم در توسعه فیبر نوری، معتقد بود چنانچه مردم فیلتزینگ‌های خود را خاموش کنند، می‌توانند از اینترنت با کیفیت استفاده کنند. اما در گزارش‌هایی که به صورت دوره‌ای از کیفیت اینترنت منتشر می‌شد، مشخص بود که حتی در صورت استفاده از سایت‌های داخلی نیز این وضعیت، چنان‌که زارع‌پور مدعی آن بود، بسامان نیست. ولی برای دولت سیزدهم همه چیز در اعداد خلاصه می‌شد و به نظر می‌رسید آماری که از توسعه زیرساخت‌ها اعلام می‌کردند، مهم‌تر از نتیجه ملموس این اقدامات بود. می‌توان گفت هاشمی حدود شش ماه پیش در رأس وزارتخانه‌ای قرار گرفت که با فیلتزینگ گسترده و استفاده عموم مردم از فیلتزینگ‌ها، اینترنتی کند و پراختلال ارائه می‌داد و مورد حملات متعدد دی‌داس (DDoS) قرار می‌گرفت. البته پس از گذشت شش ماه از حضور هاشمی در وزارت ارتباطات، برخی مشکلات به قوت خود باقی مانده‌اند. فیلتزینگ همچنان در حال پایمال کردن حقوق شهروندی آحاد مردم است، حملات دیداس ادامه دارند و به دلیل استفاده از فیلتزینگ‌های ناامن و نحوه برخورد حاکمیت با این موضوع، امنیت سایبری کشور در وضعیتی شکننده قرار گرفته است. اما در یک مورد تفاوت محسوس مشاهده می‌شود: پذیرش واقعیت و تلاش برای بهبود. شاید ایجاد تغییر در برخی زمینه‌ها، مانند فیلتزینگ به‌طور کامل در دسترس قرار نگیرد، اما پذیرش واقعیت و تلاش برای بهبود وضعیت موجود و مسئولیت آن و تلاش و زمینه‌سازی برای وقوع تغییرات، قطعاً وظیفه وزیر ارتباطات و مجموعه تابعه آن است. این را می‌توان مهم‌ترین تفاوت زارع‌پور و هاشمی در مقام وزیر ارتباطات دانست.

### دیپلماسی فناوری

به نظر می‌رسد وزیر ارتباطات دولت چهاردهم در تلاش است با توجه به محدودیت‌ها و امکانات، شیوه‌های نوین خلق کند و برنامه‌های جدیدی را پیش ببرد. مطرح کردن موضوع «دیپلماسی فناوری» یکی از این شیوه‌هاست. چنان‌که گفته شد، موضوعیت یافتن دیپلماسی فناوری به تفاوت نگاه‌ها برمی‌گردد. هاشمی به‌دستی می‌داند توسعه فناوری و کسب‌وکارهای مبتنی بر آن، در انزوای و خلأ ممکن نیست و دستیابی به این مهم در سایه تعاملات بین‌المللی تحقق می‌یابد.

### ادامه یادداشت سردبیر

چنان‌که خود این وزارتخانه می‌گوید، دیپلماسی فناوری کمک می‌کند تا «انحصار دیجیتال» شکسته شود. به همین علت هاشمی که فرصت‌ها و تهدیدهای این حوزه را بسیار ارزشمند و بسیار خطرناک می‌داند، شکل‌گیری و تقویت پیمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی را به عنوان ضرورتی گریزناپذیر پذیرفته است. به گفته این وزارتخانه، فلسفه شکل‌گیری دیپلماسی فناوری بر سه پایه محوری شامل تحولات دیجیتال و توزیع مجدد قدرت در روابط بین‌الملل، ظهور انواع جدید چالش‌ها و درگیری‌ها و تقویت حکمرانی دیجیتال کشورها استوار است. سفر اخیر هاشمی به صربستان و دیدار با هم‌نمای خود، ذیل همین مفهوم صورت پذیرفته است. این سفر که در پاسخ به دعوت رسمی دبیر ریاستیج، وزیر اطلاعات و مخابرات صربستان انجام شده، تقویت همکاری‌های دوجانبه در حوزه‌های نوین فناوری، به‌ویژه هوش مصنوعی، پست و صادرات تجهیزات شبکه ارتباطی مانند فیبر نوری را هدف خود قرار داده بود. وزیر ارتباطات که صربستان را دروازه ورود ایران به اروپا در حوزه فناوری می‌داند، از امضای سند همکاری مشترکی با این کشور سخن گفته که توسعه پروژه‌های مشترک در حوزه‌های مختلف مانند هوش مصنوعی، ایجاد و گسترش زیرساخت‌های فضای ابری، تربیت نیروی‌های انسانی و تبادل دانش فنی در حوزه فناوری اطلاعات از مهم‌ترین محورهای آن است. البته این تنها سفر هاشمی با هدف پیشبرد دیپلماسی فناوری نبوده است. او این ماه سفری به آمریکا داشت و در ونزویلا، با وزرای ارتباطات، برق، علوم و حمل‌ونقل این کشور دیدار کرد و چندین سند و قرارداد همکاری ارتباطی، فناورانه و مخابراتی را به امضاء رساند. هاشمی به کوبا نیز سفر کرده و تفاهم‌نامه‌ای در حوزه خدمات پستی و انتقال فناوری اطلاعاتی و ارتباطی با طرف کوبایی منعقد کرده است. وزیر ارتباطات در ماه گذشته نیز در سفری که

به قزاقستان داشت، در نشست نخست‌وزیران شورای بین‌دولتی اتحادیه اقتصادی اوراسیا و همایش دیجیتال آلماتی شرکت کرد. هاشمی در نیمه بهمن ماه در رویداد بین‌المللی بکرور «ایران کریدور ۲۰۲۵» در دوسیه که ۱۵ کشور در آن حضور داشتند، شرکت کرد و در این رویداد بر آمادگی ایران در توسعه همکاری‌های گسترده با کشورهای منطقه خلیج فارس و خاور میانه در زمینه هوش مصنوعی، ترانزیت مطمئن داده و اشتراک در زیرساخت‌های ارتباطی تأکید کرد. همچنین چندی پیش ملاقاتی با سفیر ارمنستان در ایران داشت تا همکاری‌های کشورمان با این همسایه در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات توسعه یابد. زیرا به باور وزیر ارتباطات، در برنامه دیپلماسی فناوری، کشورهای همسایه اطراف ایران در اولویت قرار دارند و بر همین اساس هاشمی به روابط دو کشور ایران و ارمنستان نگاه ویژه‌تری داشته است. او در پی این دیدار، راه‌اندازی مراکز داده، همکاری پارک‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، امنیت سایبری، دولت هوشمند، صنعت فضایی، پست و تجارت الکترونیک و استفاده از ظرفیت فرودگاه پیام را بر برخی از ظرفیت‌های همکاری بین‌دولتی کشور دانسته بود. به باور هاشمی، پنجره زمانی برای پیشرفت در حوزه هوش مصنوعی در دنیا محدود است و به همین دلیل تعاملات مشترک در این زمینه را به صورت خاص در وزارتخانه تحت امرش پیگیری می‌کند. او همچنین با اشاره به اینکه ۲۵ درصد شرکت‌های استارت‌آپی در ایران در حوزه ICT فعالیت می‌کنند، گفته بود که حضور این شرکت‌ها در منطقه از اولویت‌هایش در این دوره است. این مورد اخیر، یکی از مهم‌ترین اتفاقاتی است که می‌تواند در سایه دیپلماسی فناوری به وقوع بپیوندد. حضور شرکت‌های مطرح داخلی در بازار کشورهای همسایه و منطقه به معنای بزرگ‌تر شدن اندازه شرکت‌ها، افزایش درآمدهای ارزی و قوت یافتن اقتصاد دیجیتال



### معرفی دستیار هوش مصنوعی پز شکان

مایکروسافت دستیار صوتی جدید خود به نام «دراگون کویپالت» را معرفی کرد؛ ابزاری هوشمند که به‌طور خاص برای پزشکان طراحی شده و قرار است در یادداشت‌برداری، انجام امور اداری و دسترسی به اطلاعات پزشکی و دارویی به آن‌ها کمک کند. هدف اصلی این فناوری، حذف بار سنگین کارهای دفتری از دوش پزشکان است. این سرویس اما کاملاً جدید نیست. پیش‌تر و در سال ۲۰۲۱ نیز این ابزاری، شرکت سازنده ابزاری مثل Dragon Medical One و DAX Copilot را به مبلغ ۱۶ میلیارد دلار خریداری کرده بود. دراگون کویپالت در واقع تلفیقی از این دو فناوری پیشین است که حالا با قابلیت‌های پیشرفته‌تر عرضه شده است. دراگون کویپالت از می ۲۰۲۵ (اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴) در آمریکا و کانادا به‌صورت عمومی در دسترس خواهد بود و یک‌ماه بعد، یعنی در ژوئن ۲۰۲۵، به بازار اروپا می‌رسد.

و اسرائیل و نیز جریان‌ها و نیروهای ضدامنیت سایبری کشور از خود نشان می‌دهند. اگر بخواهیم با ادبیات آن روزنامه رادیکال سخن بگوییم، باید گفت که رویکردهای این جریان (چه در ضدیت با برجام و چه در بستن تلگرام و دیگر شبکه‌های اجتماعی)، یا از «حماقت» است یا «خیانت». اما نگاهی دقیق‌تر نشان می‌دهد که از هیچ‌یک نیست؛ صرفاً از «منفعت» است. اقتصادسیاسی امروز ایران سال‌هاست نیرویی را شکل داده و در گذر زمان طی دو دهه چنان پروبال بخشیده که چه در زمان تاسیس و چه در روند تثبیت و تسلط، برآمده از اهداف و منافع کاملاً مصلحتی و همسوس با اهداف و منافع تندترین نیروهای مخالف ایران است؛ نیرویی که در فضای دوقطبی پس از انتخابات ۱۳۸۸ شکل گرفت و در شرایط تحریمی پس از ۱۳۹۰ تا امروز (جز دو سه سال پس از برجام) بالید و از نهالی گلخانه‌ای به درختی سستبر رسید که بر همه نهادها و زمین قدرت سایه افکند. بر مبنای این منافع، همچنان که محمدجواد ظریف دشمن مشترک راست افراطی ایران و آمریکا و اسرائیل است؛ آزادی، سرعت و کیفیت اینترنت نیز دشمنان مشترکی از راست افراطی ایران گرفته تا مهاجمان به امنیت سایبری کشور دارد. در واقع، مسیری که از اردیبهشت ۱۳۹۷ با خروج آمریکا از برجام در عرصه سیاست خارجی شکل گرفت و با دست‌اندازی و

حتی می‌توان آن را از مطبوعات پرتیراژ اصلاح‌طلب در دو سه سال نخست پس از دوم‌خرداد ۱۳۷۶ بیشتر و جدی‌تر دانست. بنابراین، طبیعی و بدیهی بود که نیروی مقاومت در برابر تداوم و تثبیت تلگرام شکل گیرد که البته، گرفت. در اردیبهشت ۱۳۹۷ تقریباً هم‌زمان با خروج ترامپ از برجام، حکم فیلتز تلگرام نیز از سوی قوه قضائیه صادر شد. نتیجه آنکه، همچون مدعیان دور زدن تحریم که از پایه شدن برجام و خروج آمریکا سود می‌بردند؛ کاسبان فیلتزینگ هم از ممنوعیت تلگرام (و در سال‌های بعد، اینستاگرام و کلاب‌هاوس و گوگل‌پلی و واتس‌آپ و...) کسب منفعت کردند. اگر کاسبان تحریم در مسیر انزوای ایران و بستن مسیر توسعه کشور، با ترامپ و نتایج منفعت مشترک دارند؛ فروشنده‌گان فیلتزینگ و بهره‌برداران از وضعیت موجود اینترنت نیز با مسدودسازی داخلی و نیز تهدیدکنندگان خارجی امنیت سایبری ایران منافع و اهداف یکسانی یافته‌اند. جالب آنکه، هر دوی این جریان‌های مخالف برجام و تلگرام را در صحنه سیاسی، همان طیف راست افراطی نمایندگی می‌کند که خود را وفادارترین و خودی‌ترین نیرو به رأس ساختار سیاسی معرفی می‌کند؛ اما در عمل، بیشترین منافع و اهداف مشترک را با تندترین طیف‌های ضدگفت‌وگو و تعامل با ایران در آمریکا